

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
Τίτλος	Αλφαβητάρι Οικονομικών- Δημοτικό		
Φορέας	ActionAid Ελλάς		
Θεματική	Δημιουργώ και Καινοτομώ– Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία	Υποθεματική	Δράσεις δημιουργικότητας και καινοτομίας, Επιχειρηματικότητα
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Δημοτικό - Ε' & Στ' Δημοτικού		
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	<ul style="list-style-type: none"> - Η ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων που καθιστούν τον μαθητή και την μαθήτριά ενεργό πολίτη, συμμετοχο/ουσα στην κοινωνία του αύριο. - Η συμμετοχή στις κοινοτικές διαδικασίες - Ο οικονομικός εγγραμματισμός - Η ενεργοποίηση για συλλογικές δράσεις - Η συστράτευση για την επίλυση των κοινών προβλημάτων, - Η ικανότητα λήψης αποφάσεων - Η διερεύνηση και η διαχείριση του εαυτού - Η τοποθέτηση στο σύγχρονο οικονομικό γίνεσθαι - Η ανάπτυξη των δεξιοτήτων του 21ου αιώνα σε σχέση με την επιχειρηματικότητα 		

Σύντομη περιγραφή του Προγράμματος Καλλιέργειας Δεξιοτήτων (έως 200 λέξεις)

Μέσα από τις προτεινόμενες δραστηριότητες του εκπαιδευτικού υλικού, τα παιδιά, οι έφηβοι και οι εκπαιδευτικοί εξοικειώνονται με τις βασικές αρχές της οικονομίας και προβληματίζονται γύρω από θέματα υπεύθυνης κατανάλωσης, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ανάπτυξης και διαχείρισης πόρων, την ανάδειξη μιας επιχειρηματικής ιδέας και την καλλιέργεια γνώσεων, αξιών και δεξιοτήτων. Σκοπός είναι να μπορέσουν αυτόνομα να εντάξουν την οικονομική διαχείριση στην καθημερινότητά τους και να αξιοποιήσουν βασικά εργαλεία όπως η στοχοθέτηση και η δημιουργία προϋπολογισμού. Ο οικονομικός αλφαριθμητισμός αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ουσιαστική συμμετοχή του πολίτη στην σύγχρονη κοινωνία και για αυτό θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαίδευσής του, με το σχολείο να παίζει καθοριστικό ρόλο. Στόχος του προγράμματος είναι η δημιουργία μιας κοινωνία ευαισθητοποιημένων και υπεύθυνων πολιτών που κατανοούν το διαρκώς μεταβαλλόμενο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό περιβάλλον και είναι σε θέση να λαμβάνουν συνειδητοποιημένες κοινωνικές και οικονομικές αποφάσεις, ώστε να γίνουν οι ίδιοι φορείς αλλαγής για μια πιο δίκαιη και βιώσιμη κοινωνία.

Στην παρακάτω δομή σας προτείνουμε προτεινόμενες δραστηριότητες που μπορείτε να αντλήσετε από τον εκπαιδευτικό υλικό **Αλφαβητάρι Οικονομικών-Βιβλίο Εκπαιδευτικών (για το Δημοτικό)** και Φύλλα εργασίας από το **Αλφαβητάρι Οικονομικών-για Μαθητές και Μαθήτριες** (για το Δημοτικό).

Δομή Προγράμματος Καλλιέργειας Δεξιοτήτων

Εργαστήριο	Περιγραφή δραστηριοτήτων
<p>Τίτλος εργαστηρίου: «Εισαγωγή στον οικονομικό αλφαριθμητισμό και δημιουργία συμβολαίου τάξης»</p> 	<p>Το πρώτο εργαστήριο βοηθά τα παιδιά να τοποθετηθούν στο πλαίσιο του προγράμματος οικονομικής εκπαίδευσης και να επεξεργαστούν τη χρησιμότητά του στην εξέλιξη της ζωής τους. Κύριος στόχος είναι να τα παρακινήσουμε μέσα από βιωματικές, συνεργατικές δράσεις να μελετήσουν έννοιες οικονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και να τα ωθήσουμε να αγκαλιάσουν την φιλοσοφία του, επιλέγοντας στη συνέχεια να γίνουν ενεργοί και ενεργές πολίτες του σχολείου, της κοινότητας αλλά και του κόσμου μέσα από τη σύσταση ομάδων για την υλοποίηση πρωτοβουλιών και δράσεων.</p> <p>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Παιχνίδι ενεργοποίησης 2. Δημιουργία συμβολαίου <p>Φύλλο εργασίας: Όροι και Υποσχέσεις</p>
<p>Τίτλος εργαστηρίου 2 «Ανάγκες και Επιθυμίες»</p> 	<p>Οι άνθρωποι που μπορούν να διακρίνουν και να προτεραιοποιήσουν αυτά που χρειάζονται έναντι αυτών που θέλουν, είναι σε θέση να διαχειριστούν πιο αποτελεσματικά την οικονομική τους κατάσταση. Σε αυτήν την ενότητα τα παιδιά θα προβληματιστούν γύρω από την διάκριση ανάγκης και επιθυμίας και την ιεράρχησή τους.</p> <p>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τι θέλω και τι χρειάζομαι Φύλλο εργασίας: «Το πιο σημαντικό» 2. Έκτακτη ανάγκη Κάρτες από την προηγούμενη δραστηριότητα
<p>Τίτλος εργαστηρίου 3. «Μια ιδέα αλλάζει τη ζωή μας-Το όνειρό μας!»</p> 	<p>Οι περισσότερες δραστηριότητες, οι μικροεπιχειρήσεις και οι ομάδες εργασίας αρχίζουν με μια νέα ιδέα. Μερικές φορές το να βρεις μια νέα ιδέα είναι το πιο εύκολο βήμα: η ιδέα απλά σας βρίσκει, χωρίς να χρειάζεται να κάνετε τίποτα. Άλλες φορές, η εξεύρεση μιας νέας ιδέας είναι πολύ δύσκολη. Πολλές φορές βοηθάει απλά να κοιτάξουμε τις ανάγκες που υπάρχουν μέσα μας και γύρω μας!</p> <p>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Μια ιδέα αλλάζει τη ζωή 2. Το όνειρό μας Φύλλο εργασίας: «Το όνειρό μας» <p>Προτείνεται να δείτε με τους μαθητές και μαθήτριες στη σελίδα 22 πρωτοβουλίες και δραστηριότητες από σχολεία της Ελλάδας που έκαναν δράση το όνειρό τους καθώς και το Φύλλο εργασίας «Διαφορετικές Πρωτοβουλίες»</p> <p>Επίσης, προτείνεται να συμβουλευτείτε τη σελίδα 23-25 από το Αλφαριθμητάρι Οικονομικών για τον μαθητή και τη μαθήτριά την</p>

	<p>ενότητα «Μια ιδέα και πώς την οργανώνουμε!» όπου θα βρείτε 3 χρήσιμα εργαλεία για την εύρεση νέων ιδεών, διαχείρισης και οργάνωσής τους.</p> <p>Τα εργαλεία αυτά είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ο καταιγισμός ιδεών (brainstorming) ✓ Ο χάρτης του μυαλού (mind map) ✓ Η διαχείριση χρόνου (time management)
<p>Τίτλος εργαστηρίου 4.«Στοχοθέτηση και προϋπολογισμός»</p> 	<p>Η αρχή είναι το ήμισυ του παντός... Αρκεί να έχεις ονειρευτεί που θες να φτάσεις! Σε πολλούς ανθρώπους είναι δύσκολο να θέτουν στόχους, ειδικά ως μέλη μιας ομάδας. Και ακόμη κι αν βρουν τον κεντρικό στόχο ή σκοπό, δυσκολεύονται να οργανώσουν τα βήματα ή τους επιμέρους στόχους που απαιτούνται για να πετύχουν.</p> <p>Σε αυτήν την ενότητα επικεντρωνόμαστε στη σημαντικότητα της στοχοθέτησης και του προϋπολογισμού, βασικά μέρη του σχεδιασμού ενός συγκεκριμένου και σωστά δομημένου πλάνου κοινωνικής ή επιχειρηματικής δράσης. Θα προτρέψουμε τα παιδιά να οραματιστούν μια δράση οικονομικής και κοινωνικής ευθύνης και να ανακαλύψουν τα βήματα που θα τα οδηγήσουν στην υλοποίηση της.</p> <p>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Βήματα προς την αποτελεσματική στοχοθέτηση Φύλλο εργασίας: Αποτελεσματική Στοχοθέτηση 2. Μαθαίνοντας τον προϋπολογισμό Φύλλο εργασίας: Φόρμα προϋπολογισμού
<p>Τίτλος εργαστηρίου «Ανάπτυξη και διαχείριση πόρων»</p> 	<p>Προχωρώντας προς την υλοποίηση ενός στόχου ή ονείρου είναι πολύ σημαντικό να μπορούμε να αναζητούμε και να αναγνωρίζουμε ποια είναι τα δυνατά μας σημεία σε όλους τους τομείς. Ποιοι είναι δηλαδή οι διαθέσιμοι πόροι μας. Αυτοί που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ως αρχικό κεφάλαιο για να σχεδιάσουμε τα βήματά μας προς τον τελικό στόχο.</p> <p>Υπάρχει διάχυτη η αντίληψη ότι οι πόροι που συνήθως αναζητούμε αφορούν μόνο υλικά μέσα (χρήματα, αγαθά, κλπ.). Είναι όμως μόνο έτσι; Σε αυτήν την ενότητα θα βοηθήσουμε τα παιδιά να ανακαλύψουν τις διαφορετικές κατηγορίες των πόρων (δεξιότητες, ανθρώπινοι πόροι και σημαντικότητα των κοινωνικών δικτύων, φυσικοί και περιβαλλοντικοί πόροι, υλικοί και οικονομικοί πόροι).</p> <p>Στη συνέχεια, επειδή με την χρήση τους συνήθως επέρχεται και η κατανάλωση τους, είναι επιτακτική ανάγκη να μάθουμε τρόπους αποταμίευσης, διαχείρισης και ανάπτυξης τους έτσι ώστε να υπάρχουν πάντα διαθέσιμοι για νέους στόχους και όνειρα.</p> <p>Προτεινόμενες δραστηριότητες</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τί είναι οι πόροι και πόσοι υπάρχουν; Φύλλο εργασίας: Φόρμα προϋπολογισμού και ανάγκες που είχατε αναφέρει στο 2ο Εργαστήριο 2. Χρήματα και πόροι και αποταμίευση Φύλλα εργασίας: «Οι εσωτερικοί μου πόροι», «Οι ανθρώπινοί μου πόροι»
<p>Τίτλος εργαστηρίου «Οικονομικός Σχεδιασμός»</p>	<p>Η μελέτη περίπτωσης είναι η αναφορά σε μια πραγματική ή υποθετική κατάσταση με όλη την πολυπλοκότητα που την συνθέτει και στην οποία μπορούμε να εκθέσουμε τα παιδιά ώστε να προβληματιστούν πάνω σε θέματα που επιθυμούμε. Σε αυτήν την δραστηριότητα τα παιδιά θα προβληματιστούν πάνω σε συγκεκριμένες αληθινές ιστορίες και θα λάβουν</p>

	<p>συνειδητές αποφάσεις για το πώς θα λειτουργήσουν με στόχο να εξοικονομήσουν χρήματα κάνοντας πιθανές απαιτούμενες εκπτώσεις από τις επιθυμίες τους.</p> <p>Προτεινόμενη δραστηριότητα:</p> <p>1. Οικονομικός σχεδιασμός</p> <p>Φύλλα εργασίας: «Επιλογές»</p>
<p>Τίτλος εργαστηρίου «Απολογισμός: Βγήκαμε κερδισμένοι!»</p> 	<p>Κλείνοντας τον κύκλο των εκπαιδευτικών βιωματικών δραστηριοτήτων σας πάνω στον οικονομικό αλφαριθμητισμό, καλείστε να ανακαλέσετε όλα όσα γνωρίσατε σε αυτό το ταξίδι, σε ατομικό, ομαδικό και κοινωνικό επίπεδο. Γνώσεις και συναισθήματα συνδυάζονται με δεξιότητες που αποκτήθηκαν αλλά και εργαλεία χρήσιμα που πλέον βρίσκονται στην «φαρέτρα» των παιδιών, εύκαιρα σε κάθε οραματισμό τους για την δημιουργία μιας νέας τους δράσης.</p> <p>Προτεινόμενη δραστηριότητα:</p> <p>1. Απολογισμός: Βγήκαμε κερδισμένοι!</p> <p>Φύλλο εργασίας: Βγήκαμε όλοι κερδισμένοι (win-win).</p>

Περιγραφή βασικού θεωρητικού πλαισίου υποστήριξης του προγράμματος

Ο οικονομικός αλφαριθμητισμός αποτελεί βασική δεξιότητα ζωής για μια ουσιαστική συμμετοχή του πολίτη στη σύγχρονη κοινωνία και πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαίδευσης του. Είναι απαραίτητο να κατανοούμε τις οικονομικές δραστηριότητες της καθημερινότητας ώστε να μπορούμε να παίρνουμε ενημερωμένες και συνειδητές αποφάσεις και να διαχειριζόμαστε κατάλληλα και αυτόνομα τις οικονομικές προκλήσεις που συνδέονται με τα γεγονότα της ζωή μας. Αλλά ο οικονομικός αλφαριθμητισμός πρέπει να εξελίσσεται και να μεταβαίνει και προς μια κριτική ανάγνωση της παγκόσμιας πραγματικότητας που μας περιστοιχίζει. Τότε μόνο μπορεί να αποτελέσει εργαλείο ενδυνάμωσης των πολιτών για να αντιληφθούν την ατομική και συλλογική τους ευθύνη απέναντι στο τι συμβαίνει στον κόσμο, καθώς και τη δύναμη και το δικαίωμα που έχουν να τον αλλάξουν.

Ο ρόλος του σχολείου είναι καθοριστικός στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο οποίο ο μαθητικός πληθυσμός όλων των βαθμίδων θα έχει ευκαιρίες να έρθει σε επαφή με προγράμματα οικονομικής εκπαίδευσης που καλλιεργούν τις αξίες και τις στάσεις κριτικά σκεπτόμενων μαθητών και αυριανών πολιτών με πολιτική και κοινωνική συνείδηση.

Ο οικονομικός αλφαριθμητισμός και η κοινωνική ενδυνάμωση των ανθρώπων αποτελούν θεμέλιο της δράσης της ActionAid σε όλο τον κόσμο για την καταπολέμηση της ανισότητας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Αξιοποιώντας τη σημαντική εμπειρία της οργάνωσης από τις χώρες του Αναπτυσσόμενου κόσμου ή του Οικονομικού Νότου και από τη μακροχρόνια συνεργασία με εκπαιδευτικούς σε όλη την Ελλάδα, δημιουργήθηκε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Οικονομικής Εκπαίδευσης και το αντίστοιχό του εκπαιδευτικό υλικό «Αλφαριθμητάρι Οικονομικών».

Το «Αλφαριθμητάρι Οικονομικών» φιλοδοξεί να προσφέρει στους εκπαιδευτικούς και μαθητές Δημοτικού και Γυμνασίου, ευκαιρίες για έναν παραγωγικό διάλογο γύρω από το πώς λειτουργεί η παγκόσμια οικονομία και τι σηματοδοτεί η κάθε απόφαση, επιλογή και πράξη τους με στόχο να καταλάβουν τη σύνδεση ανάμεσα στο τοπικό και το παγκόσμιο γίνεσθαι,

όπου γίνεται αντιληπτή η παγκόσμια οικονομική αλληλεπίδραση ανάμεσα στους ανθρώπους. Επίσης, το υλικό παρέχει ένα σύνολο από συμμετοχικές δραστηριότητες που δουλεύουν σε δύο επίπεδα, την ατομική ενδυνάμωση και τη συλλογική δράση.

Ο οδηγός αντλεί παραδείγματα και πρωτοβουλίες από το δίκαιο εμπόριο, την κοινωνική επιχειρηματικότητα, την κυκλική και αλληλέγγυα οικονομία και εξερευνά ενέργειες εξοικονόμησης πόρων σε οικονομικό, ανθρώπινο και φυσικό επίπεδο.

Στόχος είναι να σας εμπνεύσουμε να οραματιστείτε την ευημερία του πλανήτη ως αναπόσπαστο κομμάτι της προσωπικής ευημερίας του κάθε ανθρώπου.

Εάν θέλετε να λάβετε μέρος στις εκπαιδεύσεις εκπαιδευτικών που διοργανώνονται από τον Σεπτέμβριο 2022 και στη συνέχεια να παραλάβετε τον έντυπο οδηγό «Αλφαβητάρι Οικονομικών» καθώς και να έχετε πρόσβαση σε συνεδρίες mentoring σχετικά με την εφαρμογή των προτεινόμενων δραστηριοτήτων παρακαλούμε συμπληρώστε την ακόλουθη φόρμα ή επικοινωνήστε με την ActionAid στο παρακάτω email:

<https://forms.office.com/r/uMxcfMxfdQ>

Education.hellas@actionaid.org

Δυνατότητα επέκτασης

Ο εκπαιδευτικός οδηγός Αλφαβητάρι Οικονομικών περιέχει μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων τις οποίες δύναται ο/η εκπαιδευτικός να εφαρμόσει ως ξεχωριστό εκπαιδευτικό πρόγραμμα/project. Επιπλέον, εφόσον τα εργαστήρια δεξιοτήτων καταλήξουν σε συγκεκριμένες προτάσεις και μαθητικές δράσεις υπάρχει η δυνατότητα διάχυσης των αποτελεσμάτων των σχολικών δράσεων μέσω εκδηλώσεων ή διαγωνισμών για τις οποίες θα υποστηριχθούν από τους μέντορες του προγράμματος Αλφαβητάρι Οικονομικών.

Τέλος προβλέπεται η επιμόρφωση εκπαιδευτικών με επιμορφωτικές συναντήσεις και mentoring. Οι ενδιαφερόμενοι εκπαιδευτικοί μπορούν να συμπληρώσουν την ακόλουθη φόρμα ώστε να τους σταλούν οι ημερομηνίες των επιμορφωτικών συναντήσεων:

<https://forms.office.com/r/uMxcfMxfdQ>

Αξιολόγηση

Έχει προβλεφθεί ερωτηματολόγιο ενδιάμεσης και τελικής αξιολόγησης που απευθύνεται προς τους εκπαιδευτικούς που έχουν παρακολουθήσει και τις επιμορφωτικές συναντήσεις ώστε να αξιολογηθεί η εφαρμογή και ο αντίκτυπος του προτεινόμενου εκπαιδευτικού υλικού στην ανάπτυξη των γνώσεων και των δεξιοτήτων των μαθητών και μαθητριών. Επιπλέον, προτείνεται το τελευταίο εργαστήριο να αποτελεί ένα εργαστήριο ανατροφοδότησης και αναστοχασμού μέσα από συγκεκριμένες δραστηριότητες που προτείνονται στο εκπαιδευτικό υλικό.